

Ressorgiment del teatre mallorquí

El teatre que es fa a Mallorca ha ressorgit aquests darrers anys gràcies a la tasca de les companyies professionals i del suport del Consell de Mallorca que esperona el teatre amateur, abona produccions illenques i referma el circuit teatral propi.

Iguana Teatre, Estudi Zero Teatre, Corba, Diabéticas Aceleradas i la Companyia de Xesc Forteza són les cinc companyies dramàtiques professionals que en aquest moment actuen a Mallorca. I si hi afegim el nombre ingent de grups amateurs i el dinamisme de l'actual Comissió de Cultura i Patrimoni del Consell Insular de Mallorca, tindrem una bona mostra del teatre que es fa a l'illa gran de les Balears. Damià Pons, director de l'entitat, destaca la bona feina que fan les companyies i assegura: "Mai no s'havien donat tantes subvencions al teatre, cosa que ha ajudat a afermar el prestigi del teatre mallorquí i a recuperar el nostre patrimoni teatral".

Però, si afalagador es veu el teatre illenc des de dins, no passa pas la mateixa cosa quan es tracta de sortir a fora: les companyies topen amb el cost afegit de la insularitat i han de restringir els seus desplaçaments, per més que el CIM concedeixi subvencions, per beques i producció, que superen els vint milions de pessetes. Iguana i Diabéticas Aceleradas són les que més es mouen —amb Barcelona de destinació principal.

Iguana s'ha passejat per les fires més importants del país i de fora. Amb el

seu Teatre de la Sargantana i l'obra *El viatge d'Andreu Santandreu a la recerca del perfum que fa tornar guapo* d'Aina Salom, aquest grup mallorquí anirà a Tàrraga per tercera vegada, com també hi anirà Josep Pere Peiró, amb *Maleïts*, una coproducció del Teatre Principal de Palma i el CIM, ja presentada a la Fira de Teatre Experimental de Sitges. Estudi Zero també ha participat unes quantes vegades en la Fira de Teatre al Carrer: el 1988 amb *Opus 10*, i el

JAVIER GARCIA-DELGADO SANCHO

1992 amb *Vol en picat dins la sala*.

Tàrraga. Catalunya és el lloc natural d'expansió del teatre mallorquí, però Tàrraga ha deixat de ser un objectiu prioritari per a molts. Carles Molinet, director d'Iguana Teatre i de la Fundació Teatre del Mar, assenyala que, aquests darrers anys, la reducció d'espectacles del País Valencià i de les Balears hi és constant. També assegura que la direcció ha seguit el criteri de reduir espectacles pensant en la comoditat de l'espectador sense resoldre el problema que un programador mai no podrà veure-ho tot. A més, diu que la fira de Tàrraga no els és prioritària; de fet, la nova direcció no té cap compromís a l'hora d'incorporar-hi teatre de fora del Principat: "Caldria que es definís sobre si és una fira del Principat o dels Països Catalans".

Pere Mestre, director d'Estudi Zero, creu que abans era més oberta i que ara s'ha reorientat: "Hi ha molt bones companyies de carrer, però els envelats són de les agències, i amb això tanquen la

'El viatge d'Andreu Santandreu a la recerca del perfum que fa tornar guapo', de Teatre de la Sargantana.

Aquesta serà una de les obres illenques que es podran veure a Tàrraga.

A l'esquerra, imatge de 'La Família Sans', d'Estudi Zero. A la dreta, Pere Mestre, director d'aquesta companyia. Per al mallorquí Mestre, la Fira de Tàrraga no compleix suficientment amb les expectatives dels grups de teatre alternatiu.

porta a les companyies alternatives mallorquines i valencianes". D'una altra banda, Mestre creu que durant l'època de Frederic Roda la mostra era més oberta, i conclou: "Tàrraga va molt bé per promoure's, però a nosaltres, el que ens interessa és d'anar contractats".

Damià Pons veu molt difícil de fer sortir el teatre mallorquí a fora, pel cost i per la poca sensibilitat de Catalunya i del País Valencià envers Mallorca, "deguda a un problema de desconfiança històrica i d'autosuficiència dels mercats teatrals". A més, diu, ni l'estat ni el govern balear no compensen la insularitat i "nosaltres som incapços de crear empreses agressives dintre el mercat català".

Estudi Zero, per exemple, fa quatre anys que no surt després d'una experiència molt satisfactòria –personalment, però no pas econòmicament– per Sud-amèrica. És per això que el seu director afirma que per anar a fora o bé cal tenir molt d'èxit o cal que siguin molts pocs. Així la companyia palmesana, en previsió de sortides pròximes, disposa de dos grups de gent: un de reduït per a desplaçar-se i un altre de més nombrós per a treballar al Teatre Sans, lloc habitual de les representacions.

El Grec d'enguany ha programat una mostra notable de l'art dramà-

tic mallorquí amb la segona part de *Ses Matanceres van fortes* de Diabéticas Aceleradas i amb l'obra de Pep Tosar *La casa en obres* sobre Blai Bonet. A més, el Teatre Principal de Palma ha vist aquest darrer any produccions del Teatre Nacional de Catalunya, del Teatre Lliure i del Centre Dramàtic de la Generalitat, i ara prepara una tardor a base d'obres com *El florido pensil* o *Paraules encadenades*.

Estructures. Els anys 1997 i 1998 seran recordats, possiblement, com els anys en què més s'ha treballat per enfortir l'estructura del teatre balear. Així, sota la iniciativa del CIM de reforçar el circuit dramàtic o de donar ajuts, s'han creat institucions com l'Associació Balear d'Empreses de Teatre (ABET), l'Associació d'Actors, creada el setembre, o la Federació Amateur. Així mateix, Carles Molinet, copresident d'ABET, fa notar el creixement que ha experimentat el sector aquest any passat. Però recrimina el poc interès de l'Ajuntament de Palma i del govern balear pel teatre, i considera el CIM un exemple de com s'ha de fer política cultural, remodelant teatres com el d'Alcúdia, Artà, Inca o Capdepera. Qui es mostra més directe és Pe-

re Mestre quan afirma que amb Tous a Cultura de l'Ajuntament de Palma, "el teatre i pompes fúnebres eren la mateixa cosa" (referència a l'estat de l'escena mallorquina abans de l'entrada a la regidoria de Carme Feliu, quan en Tous "ja s'ho havia carregat tot"). Quant a les estructures creades enguany, el director d'Estudi Zero veu en la clarificació del panorama el fet més destacable: "Ficar-ho tot dins el mateix sac és molt dolent, perquè el públic no sap mai què va a veure, i ara les companyies professionals hem fet pujar el nivell del públic".

La Fira del Teatre de Manacor, el mes d'octubre, és la fita més important de l'any, una vegada ja fetes la Mostra de Teatre Amateur, la Mostra de Teatre Jove i després dels èxits d'Estudi Zero i la seva *Família Sans*, Teatre de la Sargantana, Teatre de Què, Diabéticas Aceleradas, l'incombustible Xesc Forteza i la multitud de grups que de mica en mica van fent la seva tasca i omplint auditoris. I si el 1997 eren 36.692 els mallorquins que anaren al teatre, des del CIM esperen que haurà augmentat el nombre d'espectadors quan s'haurà acabat el 1998, any en què Tàrraga haurà pogut veure l'infantil *El viatge d'Andreu Santandreu a la recerca del perfum que fa tornar guapo* i *Maleïts*, una petita mostra de la intensa activitat dramàtica que viu Mallorca des de fa un parell d'anys.

Andreu Gomila